

Rosszul sikerült Névnep

A Nyitott könyv mindenben különbözik a helyszíni közvetítések-től, egy valamiben azonban hasonlít hozzájuk. Az, hogy érdekes-e az adás, vagy sem, mindkét műsorfajtnál csak részben függ a készítők munkájától, legalább olyan mértékben áll vagy bukik a siker azon, hogy milyen az, amit közvetítenek. Esetünkben: milyen a könyv és milyen az író. Gondoljunk arra, mit ér a készítő legnagyobbnak igyekezete, legjobb tudása és minden jóakarata együtt, ha mondjuk a műsor egy rossz író rossz könyve (ha ugyan létezik ilyen). Mindenestre logikusnak látszik, hogy ha már a műsor ilyen erősen függvénye bizonyos tőle független tényezőknek, akkor legalább a munkatársak megtesznek minden tőlük telhetőt a sorozat egyenletes szinten tartásáért.

Hogy még sincs így, annak a magyarázata rejtély; hiszen egy műsor jószántából vállalkozik valamely műs vele szerzője népszerűsítésére, miért, hogy propaganda helyett ellenpropaganda lesz belőle?

Mint július 5-én, amikor jó író jó könyvét, Kertész Ákos Névnep című kötetét mutatta be a Nyitott könyv — nagyon rosszul. Szerencsének érezheti, aki az írónak drukkolt, hogy az egykor a nagyközönségi irodalmi tájékoztatását szolgálni indult adás mára már „elit” műsor lett, este fél tíz után népszerűsíti az új magyar irodalmat; a lelkes irodalombarátok, akik kívárlják e késői órát, remélhetően könyvei révén már ismerik a szerzőt. Vajon milyen írónak láttuk volna a *Meleg van* és a *Névnep* „nyitott könyvesítése” nyomán Kertész Ákost,

ha nem ismerjük őt előzőleg. Ha nem tudjuk, milyen jó író, ha folyóiratból nem közismert már tavaly óta remek kisregénye, a *Névnep* és a belőle írt szindarab nem a múlt évad színházi sikere a József Attila Színház előadásában... Szóval, ha mind ezt nem tudjuk, akkor a Nyitott könyvnek sikerül népszerűsítés közben alaposan megbuktatnia az író, mint semmitmondó, jelentéktelen hangulatképek, elnagyolt történetek szerzőjét. Ezen még a tehetséges irodalomkritikus, Szabó B. István komoly és magas irodalomtörténeti összegezése, értékelése, helykijelölése sem segített, mert inkább egy tanulmány igényeinek, semmint a közönséget megragadó bemutatásnak felelt meg. Az író hibátlanul állította elénk, de mit kezdhetett a „tévészervével”.

Földi Teri, Gurnik Ilona, Némethy Ferenc, Sinkó László és Tarsoly Elemér

Szellős jelzések

Két alapvető fogyaté-
kossága volt a rendezés-
nek. Az egyik az, hogy
Málnay Levente sehová
sem tett hangsúlyt, a
két dramatizált történe-
tet mindvégig egy hang-
erősségen „mondta”;
semmit ki nem emelt,
egy gondolatot, egy jel-
lemet, egy mozzanatot,
egy pillantást nem tar-
tott fontosabbnak, lé-
nyegesebbnek a többi-
nél, tehát minden egy-
formán lényegtelen ma-
radt nála. A másik: a
színészválasztás. A tévé-
sített *Névnapról* elmond-
hatjuk, hogy már a szí-
nészválasztása is mellé-
fogás.

Tessék Sinkó László
dús hajú, őszülő halán-
tékú „élet királya” jó-
képűségét, főmérnök-
megjelenését, egyetemi
tanár intellektusát azo-
nosítani Víg Gusztival,
aki „elnyúlt volt és
öreg, vézna kis ember,
csak a nagy orra állt ki
a korán ráncosodó arc-
ból; fénytelen, ritkáló
haja csapzottan tapadt
verejtékező homloká-
ra...” Ez nem csak
külsőség! Ez egy sors,
egy életforma megjele-
nése a kisregényben.
Szánalmas és taszító
egyszerre, mert ez az
ember gyáván vac-
kábbnak adja ki magát,
hogy a maga közegébe
fogadja a dölyfös osto-
baság. Vagy tessék Né-
methy Ferenc törékeny,
esett kis figurájába be-
leképzelni Lehust, aki-
nek székreccsgető toho-
nyaságánál csak a kor-
látolt és erőszkas osto-
basága nagyobb. És így
tovább. A színészek nem
okai, hanem épp úgy
szenvető alanyai voltak
a sikertelenségnek, akár-
csak az író és a néző.

BÁRSONY ÉVA

Ha nem olvastam volna a televízió felelős veze-
tőinek nyilatkozatait arról, milyen tartalmas mű-
sorokat tartogat számunkra nyár végéig a tévé: bi-
zony megijedtem volna a kitűnő Rtv-újságban
közvetett kis nyilatkozattól. Ennek szerzője arra
int: ne csak mint divatot értékeljük szeretett be-
mondóink lenge nyári öltözékét vagy a férfi be-
mondók zakótlanságát, hanem jelzéseként fogjuk
fel e ruhadarabokat a műsorok színvonalát illető-
en. Nehogy aztán kellemetlen meglepetés érjen
bennünket. Hadd idézzem néhány sorát: „Ez a
korszerű szabóságban készített ruhamodosítás —
ha megértjük szellős jelzéseit — általában is nyá-
riasabb gondolkodásra, cselekvésre ösztökélhet.
Biztathat pl. arra, hogy hallgassuk, nézzük kissé
ingujjasabban a rádiót, televíziót. Vagyis, célsze-
rűbben. Zakóban, fürdőruhában vagy akár negli-
zsében — a lényeg: fölösleges fenntartások nél-
kül.” Szégyenkezve kell bevallanom, hogy jóma-
gam nem értem ezeket a „szellős jelzéseket”. Ed-
dig azt a gyakorlatot folytattam, hogy a hőmérsék-
leti viszonyoknak megfelelően ültem a képernyő
előtt. Függetlenül attól, hogy a bemozdó zakóban,
ingben vagy alsónadrágban konferálja be a mű-
sort. Arra gondoltam, honnan tudhatja ő szegény,
hogy például a legvadabb kánikulában felvett mű-
sor — nem fogvacogtató hidegben fogják-e lead-
ni. Még e kis figyelmeztetés után sem tudok hinni
abban, hogy a műsorszervezőség a meteorológiai
intézet hosszútávú előrejelzési szolgálatával ko-
produkciónban készíti el műsorait. Nem titok előt-
tünk, hogy a meteorológia is téved olykor, akár-
csak, néhanapján a tévé. Mi jó származhat e két-
féle tévedés együttműködéséből? Eddig különben
is az volt szokásban, hogy a műsorok „szellősségét”
a néző nyári befogadóképességének lazulásával in-
dokolták; azaz, a néző kedvéért készítettek lenge
műsorokat. Tudtommal ez az első eset, amikor egy
művészeti szerv felszólítja a nézőt: legyen szíves
a nyári műsorokat „ingujjasabban, felesleges fenntar-
tások nélkül” nézni, mert neki (mármost a tévé-
nek) melege van. „Ha már az adók nyáriasabban
sugároznak — olvasom —, kerüljük el, hogy most
meg a mi készülékünkben legyen a hiba.” Ez fél-
reérthetetlen: ha egy műsorról az az érzésünk,
hogy híg vagy ócska — magunkra vessünk. Miért
nem néztük ingujjban, fürdőruhában vagy mezte-
lenül. Mint kritikus megpróbálok alkalmazkodni e
javaslathoz. (Természetesen addig a határig, amíg
tüdőgyulladást nem kapok.) Még arra is felkészü-
lök, hogy egy műsor rendkívül egyenetlen. Odaké-
szítem a zakómat, az ingujjamat és a fürdőnadrá-
gomat. Ha a műsor esni kezd: leveszem a zakó-
mat; ha tovább esik: az ingemet; ha még tovább:
a fürdőnadrágot. Csak tovább aztán ne essen.

HAMOS GYÖRGY